

його конкурентність. Разом з тим конкурентоспроможність продукції може змінюватись у достатньо широких межах, реагуючи на різноманітні фактори, які формують середовище ринку. Серед основних базових факторів, які доповнюють один одного і складають невід'ємну частину формування конкуренто-спроможності продукції є ціноутворення та її якість. В умовах кризової економіки цінові чинники також є вагомими економічними регуляторами конкурентоспроможності продукції.

В процесі діяльності підприємство повинно досліджувати та аналізувати фактори, які впливають на формування якості продукції, оскільки відбувається стрімкий та безперервний розвиток технологій, зростання суспільних та споживчих потреб, посилення конкуренції між виробниками.

Отже, прагнучи до гнучкого використання своїх внутрішніх можливостей, підприємство повинно забезпечити собі технологічну та економічну ефективність не нижче галузевої. Іншими словами, воно повинно знайти спосіб оптимального поєднання бажаної технологічної та економічної ефективності, щоб забезпечити найкращі технологічні та економічні умови пропозиції.

Список використаних джерел:

1 Ларін О. В. Конкурентоспроможність продукції / О. В. Ларін, В.С. Рябчиков // Менеджер. – 2001. – №3 (15). – С.81-86.

2 Гетьман О. О. Економіка підприємства: Навч. посіб. – 2-ге видання. О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.

УДК:620.9

ПРОБЛЕМИ ТА ПОТРЕБИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГІЄЮ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Т. П. Кулик

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

e-mail: kulyktetiana@gmail.com

С. В. Василевич

Івано-Франківський національний медичний університет

e-mail: svkost58@ukr.net

Прорив у реформі місцевого самоврядування та територіальної організації влади відбувся у 2014 році. Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням від 1 квітня 2014 року № 333-р схвалив Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Концепція визначає напрямки, механізми, строки формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади, надання високоякісних та

доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад. Починаючи з 2014 року в Україні відбулися кардинальні зміни в напрямку децентралізації влади. Головна мета цієї реформи – більша автономія та відповідальність місцевої влади підтримана реальними фінансовими та управлінськими повноваженнями. Починаючи з 2014 року було утворено 413 об'єднаних територіальних громад (ОТГ) в яких вже проведені місцеві вибори.

Одним з пріоритетних завдань та найбільших викликів для новоутворених об'єднаних територіальних громад є ефективне та ошадливе використання енергетичних ресурсів, а також надання якісних енергетичних послуг. Впровадження реформи децентралізації надає новим громадам більше повноважень, ресурсів, та водночас і більше відповідальності за добробут та якість життя громади. Старий житловий фонд, енергозатратні виробничі підприємства, немодернізовані об'єкти соціальної, медичної, освітньої сфери – проблеми, які поглинають лівову частку бюджету громад, стримуючи розвиток та економічне зростання. Вирішення цих проблем на місцевому рівні сприятиме підвищенню енергетичної безпеки, збереженню довкілля та забезпеченню сталого розвитку не тільки окремої місцевості а всієї країни. [1, с.19]

Підвищення професійного рівня та доступ до сучасних управлінських технологій для працівників енергетичної сфери та управлінців місцевого рівня є обов'язковою умовою для вирішення цієї комплексної проблеми. Для налагодження ефективної системи управління енергією необхідно дізнатися про практики управління енергією, які використовують в громадах, виявити головні проблеми в сфері енергоменеджменту та ефективного використання енергії в ОТГ, визначити головні потреби у підвищенні кваліфікації працівників ОТГ, відповідальних за управління енергією.

Європейська ініціатива «Угода мерів» є однією з найбільш відомих ініціатив щодо управління енергією. В Україні підписантами Угоди вже стали 112 міст. Популярність цієї ініціативи підтверджує, що керівництво міст та громад визнає і підтримує цілі та завдання Угоди та запропоновані в ній способи вирішення проблеми надмірного енергоспоживання – розробка Планів дій сталого енергетичного розвитку та клімату, механізми ретельного обліку споживання та запровадження реєстрів кадастрів викидів, підвищення професійних навичок енергоменеджерів та просвітницьку роботу з мешканцями громад. Наявність та робота структур підтримки Угоди сприяє поширенню ініціативи в Україні та сприяє євроінтеграційним процесам.

Більшість громад мають досвід розробки стратегічних та операційних планів соціально-економічного розвитку, що є доброю основою для створення планів дій сталого енергетичного розвитку (ПДСЕР). Розроблені плани дій сталого енергетичного розвитку є в декількох громадах, які є підписантами

європейської ініціативи «Угода мерів». В інших громадах енергетична політика не визначена окремим документом, проте окремі завдання стратегій розвитку громад стосуються енергозбереження та енергоефективності. Запровадження системи енергоменеджменту в новоутворених ОТГ перебуває на початковій стадії. В більшості громад посада енергоменеджера відсутня, або існує лише номінально та непідтверджена документами, що регламентують обов'язки та повноваження такого фахівця. В більшості ОТГ проводять щомісячний енергомоніторинг, під час якого аналізують як фінансові так і натуральні показники, що є можливим завдяки високому рівню забезпечення приладами обліку енергоносіїв в бюджетних установах. Аналіз споживання енергоресурсів у бюджетних будівлях проводять, зазвичай, за допомогою таблиць Excel, лише в декількох громадах використовують спеціалізоване програмне забезпечення. [2, с.41]

Враховуючи, що представники громад добре ознайомлені з ініціативою «Угода Мерів» і є її підписантами, але існує потреба на подальшій її поширенні. З усіх зобов'язань, передбачених угодою, найчастіше впроваджують просвітницькі кампанії з підвищення поінформованості населення. Менший прогрес спостерігається з підготовкою базових кадастрів викидів (БКВ) та планів дій сталого енергетичного розвитку (ПДСЕР). Для досягнення успіху у підготовці та впровадженні ПДСЕР громадам необхідний консультаційний супровід фахівців, проведення спеціалізованого навчання та стажування в громадах з успішним досвідом.

Для впровадження системи енергоменеджменту у територіальних громадах необхідні додаткові фінансові ресурси, консультаційний супровід фахівців, спеціалізовані тренінги та забезпечення посібниками і інструкціями. Необхідно посилити систему енергомоніторингу, та для її вдосконалення ОТГ потребують спеціалізованого програмного забезпечення та навчання з його застосування. Для впровадження енергоефективних проектів в ОТГ необхідно залучення додаткових фінансових ресурсів.

Існує першочергова потреба у проведенні навчання для заступників голови громади та керівників структурних підрозділів, представників комунальних підприємств та енергоменеджерів, представників громадськості. Пріоритетними напрямками навчання голів громад вважають фінансування проектів та залучення ресурсів, а серед першочергових тем відзначені: розробка планів дій сталого енергетичного розвитку, цільових програм з енергоефективності, організація системи енергетичного менеджменту. Пріоритетними також є теми з технічних аспектів впровадження енергоефективних заходів у бюджетних та житлових будівлях, впровадження енергомоніторингу та бенчмаркінгу та енергоефективної реновації будівель.

Особлива увага повинна приділятися підготовці енергоменеджерів, організації системи енергетичного менеджменту, енергомоніторингу та

бенчмаркінгу та розробці цільових програм з енергоефективності. Спільними темами для енергоменеджерів та керівництва громад є розробка ПДСЕР та фінансування проектів з енергозбереження. Для працівників комунальних підприємств найбільш актуальними є технічні аспекти впровадження енергоефективних заходів у бюджетних та житлових будівлях, енергоефективна реновація будівель та ефективне управління житловим фондом. Для представників об'єднань співвласників багатоквартирних будівель в громадах найбільш актуальним є управління житловим фондом, фінансування проектів з енергозбереження із залученням різних джерел надходження коштів та енергоефективна реновація будівель. Варто відзначити, що для даної цільової аудиторії актуальною є тема залучення громадськості до реалізації енергоефективних проектів. [3, с.21]

Представники громад першочергово відзначили потребу в консультаційному супроводі фахівців для розробки планів дій сталого енергетичного розвитку, а також у підготовці цільових програм з енергоефективності, необхідний супровід технічних фахівців для розробки схем оптимізованого водопостачання та водовідведення, підвищення енергоефективності у приватних будівлях, а також розробка схем оптимізованого тепlopостачання.

Не існує значних розбіжностей у потребах міських, селищних та сільських громад, окрім різного рівня зацікавленості до посилення роботи. Робота на рівні таких об'єднань є необхідною, важливою та першочерговою. Міські громади, особливо ті, що утворені на базі райцентрів, мають більший управлінський потенціал та досвідченіший персонал, а проблеми та потреби ОТГ в сфері енергозбереження та енергоменеджменту є універсальними, незалежно від географічного розташування громад.

Список використаних джерел:

1. Посібник з муніципального енергетичного менеджменту [Текст] / Є.М. Іншеков, Є.Є.Нікітін, М.В. Тарновський, А.В. Чернявський. – К.: Поліграф плюс, 2014. –238 с.
2. Праховник А.В., Іншеков Є.М. Енергетичний менеджмент. Суттєві фактори, цілі, ієрархія, об'єкт діяльності [Текст] //Вісник КДПУ, 2004.Вип.3/2004(26), с.75N79.
3. Управління енергією на рівні об'єднаних територіальних громад. Результати досліджень [Текст] // ЗУРНЦ, 2017. – 79 с.